

JOSEP FONTANA

L'anàlisi de la transformació que experimenta una societat, periodísticament, és sempre una cosa molt desitjable. Si l'anàlisi el fa una persona amb un veritable coneixement de causa, encara millor.

La història, sens cap mena de dubte, és una de les ciències més apassionants que existeixen. L'historiador, malgrat que ací totes les ciències d'investigació tenen moltes limitacions, frueix d'aquesta circumstància.

Josep Fontana i Làzaro, professor d'història a la Universitat Autònoma, és un dels historiadors més brillants que té avui dia l'Estat espanyol.

— Al home del 78, què li queda per fer?

— Doncs, dit així, crec que li queda tot per fer. Recordo haver llegit d'un científic social iugoslau una afirmació que deia que l'home estava a la prehistòria de la racionalitat humana. Si tenim en compte, per exemple, que en els països on existeix un sistema parla-

mentari, que en teoria permet de decidir la forma de govern d'acord amb el vot popular, encara no n'hi ha hagut cap on aquestes formes parlamentàries hagin pems de pujar un govern que respongui als interessos de la majoria, dels pobres, dels treballadors, sembla que el camí de la presa de consciència —que és el més important—, li resta

tot encara per fer i en altres camins també.

— Hi ha hagut mai un canvi de sistema polític a la història amb característiques similars al que viu ara l'Estat espanyol?

— Ben igual, no. No obstant, n'hi ha un que s'assembla força i també es produí ací. És el canvi que al primer terç del segle XIX, entre 1833 i 1837, liquida amb la monarquia absoluta i el feudalisme, i estableix a la vegada el liberalisme i les condicions favorables pel desenvolupament del capitalisme. I si dic que és un canvi que em sembla similar és per dues raons: per una banda és un canvi relativament pacífic, i per l'altra, igual que ara, és un canvi pactat. Aristocràcia i burgesia, a es-